

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

Onderzoeksrapport competentietest wethouderschap

31 augustus 2021

Oriëntatie van raadsleden op wethouderschap

Ruim een derde van raadsleden heeft zich in het verleden georiënteerd op het wethouderschap of is wethouder geweest. Het merendeel van oriënterende raadsleden heeft gesprekken gevoerd met wethouders over het wethouderschap, dit is de populairste manier voor raadsleden om zich te oriënteren op het wethouderschap. De redenen en ambities om zich te oriënteren op het wethouderschap lopen uit een.

Competenties wethouderschap

Over het algemeen worden hoge waarderingen toegekend aan de verschillende competenties. Op basis daarvan concluderen we dat de ruime meerderheid van de raadsleden (die zichzelf hebben geëvalueerd) van mening is dat ze over het algemeen voldoen aan de competenties van het wethouderschap.

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Methodiek

- Op 13 juli 2021 is een mail gestuurd naar alle raadsleden in Nederland* met een uitnodiging voor de competentietest.
- Op 19 juli 2021 is een herinnering voor de competentietest gestuurd.
- Alle respondenten hebben de vragenlijst anoniem ingevuld.

Respons

In totaal hebben n=1.299 respondenten aan het onderzoek deelgenomen. De maximale foutmarge bij deze steekproefgrootte bedraagt $\pm 2,5\%$ (bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%)**.

Op de volgende pagina's weergegeven tabellen zijn de respons- en populatieverhoudingen tegen elkaar afgezet voor wat betreft status (coalitie/ oppositie), geslacht, leeftijd, politieke partij, aantal zetels, provincie, gemeentegrootte en stedelijkheid.

Naast het totaalniveau zijn de resultaten geanalyseerd op verschillende achtergrondvariabelen. Hierbij is gekeken naar de volgende variabelen:

- Status (Coalitie/ oppositie) → De respons is een representatieve afspiegeling van de populatie o.b.v. dit variabel.
- Geslacht → De respons is een representatieve afspiegeling van de populatie o.b.v. dit variabel.
- Leeftijd → We zien een ondervertegenwoordiging van jonge raadsleden en een oververtegenwoordiging van oudere raadsleden.
- Politieke partij → De respons is een representatieve afspiegeling van de populatie o.b.v. dit variabel.
- Aantal zetels → De respons is een representatieve afspiegeling van de populatie o.b.v. dit variabel.
- Provincie → De respons is een representatieve afspiegeling van de populatie o.b.v. dit variabel.
- Gemeentegrootte → De respons is een representatieve afspiegeling van de populatie o.b.v. dit variabel.
- Stedelijkheid → De respons is een representatieve afspiegeling van de populatie o.b.v. dit variabel.

Op de volgende sheets staat de afspiegeling van de respons per variabel afgezet tegen de populatie.

* Met uitzondering van raadsleden die aan hebben gegeven geen mails van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden willen ontvangen.

** De foutmarge geeft de precisie van een gemeten percentage aan. Hoe kleiner de foutmarge, hoe preciezer het gemeten resultaat. In dit onderzoek is de foutmarge maximaal plus of minus 0,8%. Het betrouwbaarheidsniveau geeft de statistische kans aan dat, bij herhaling van de meting onder gelijke omstandigheden, het resultaat van deze herhaalmeting binnen de foutmarge blijft.

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Status	Respons	Populatie	Politieke partij	Respons	Populatie	Aantal zetels	Respons	Populatie
Coalitie	59%	61%	50PLUS	0%	0%	1	10%	9%
Oppositie	41%	39%	CDA	15%	17%	2	19%	16%
			ChristenUnie	4%	4%	3	18%	18%
			D66	9%	7%	4	15%	17%
			DENK	0%	0%	5	13%	14%
			FvD	0%	0%	6	9%	10%
			GroenLinks	9%	6%	7	6%	7%
			Lokale partij	36%	38%	8	3%	3%
			PvdD	0%	0%	9	2%	2%
			PvdA	7%	7%	10	2%	2%
			PVV	1%	1%	11	1%	1%
			SGP	2%	2%	12	1%	1%
			SP	3%	3%	13	0%	0%
			VVD	15%	14%	14	0%	0%

Geslacht	Respons	Populatie
Man	68%	69%
Vrouw	32%	31%

Leeftijd	Respons	Populatie
18 tot en met 30 jaar	4%	7%
31 tot en met 40 jaar	7%	12%
41 tot en met 50 jaar	14%	17%
51 tot en met 60 jaar	30%	26%
60 jaar en ouder	45%	38%

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Provincie	Respons	Populatie	Gemeentegrootte	Respons	Populatie
Drenthe	4%	3%	Klein	14%	14%
Flevoland	2%	2%	Klein-middel	50%	50%
Friesland	5%	5%	Middel-groot	22%	22%
Gelderland	14%	14%	Groot	14%	15%
Groningen	3%	3%			
Limburg	7%	8%			
Noord-Brabant	19%	16%			
Noord-Holland	15%	13%			
Overijssel	6%	7%			
Utrecht	6%	7%			
Zeeland	4%	3%			
Zuid-Holland	15%	17%			
			Stedelijkheid	Respons	Populatie
			Zeek sterk stedelijk	7%	8%
			Sterk stedelijk	26%	26%
			Matig stedelijk	22%	21%
			Weinig stedelijk	31%	33%
			Niet stedelijk	14%	13%

Legenda:

Klein: < 20.000 inwoners

Klein-middel: 20.000 – 50.000 inwoners

Middel-groot: 50.000 – 100.000 inwoners

Groot: >100.000 inwoners

Stedelijkheid is gebaseerd op de data van het CBS (tabel '[Gebieden in Nederland 2021](#)').

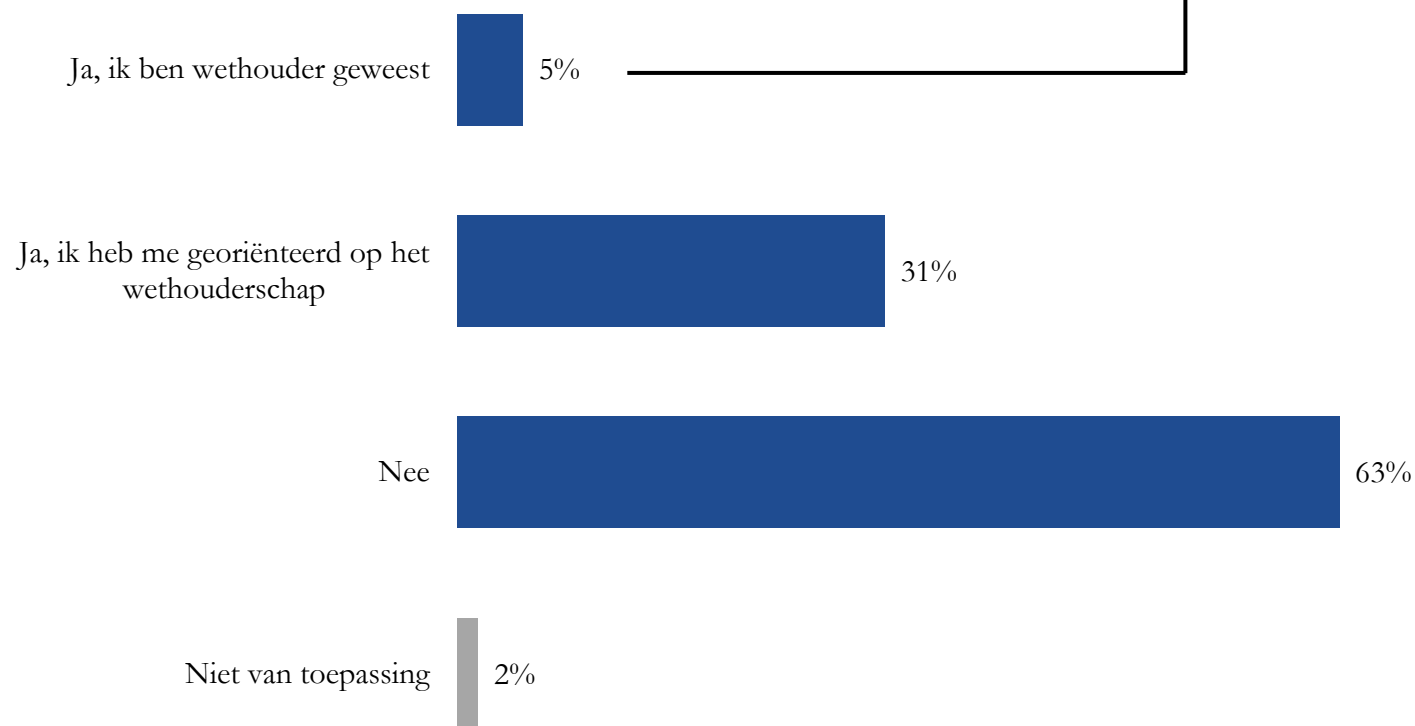
ORIËNTATIE VAN RAADSLEDEN OP WETHOUDERSCHAP

Met de gemeenteraadsverkiezingen die in minder dan een jaar voor de deur staan, komt voor raadsleden wellicht ook het moment in zicht om zich te oriënteren op het ambt van wethouder.

RUIM EEN DERDE VAN RAADSLEDEN HEEFT ZICH IN HET VERLEDEN GEORIËNTEERD OP HET WETHOUDERSCHAP OF IS WETHOUDER GEWEEST.

Drie op de tien raadsleden (31%) geven aan zich georiënteerd te hebben op het wethouderschap. Daarnaast geeft 5% van de raadsleden aan voorheen wethouder te zijn geweest.

Het merendeel (63%) geeft aan zich niet georiënteerd te hebben op het wethouderschap.

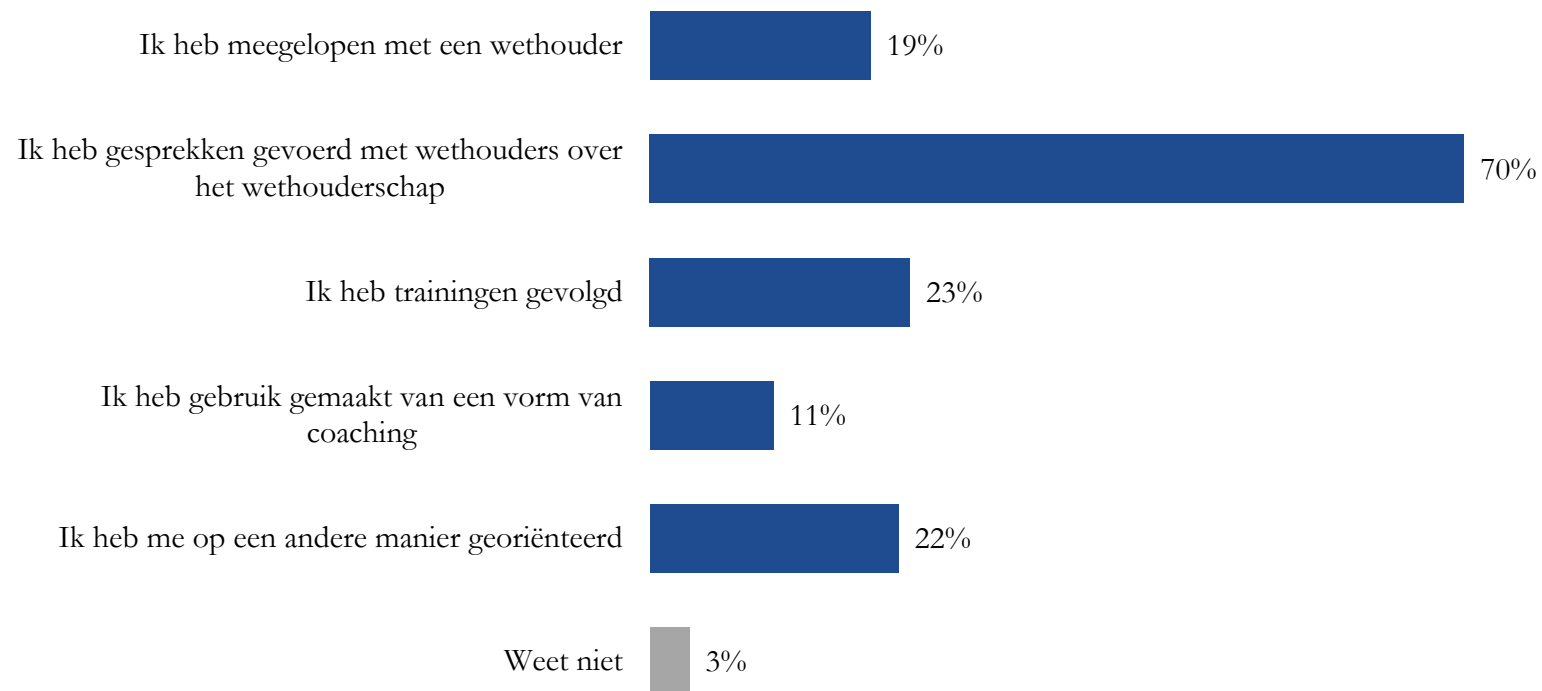

HET MERENDEEL VAN ORIËNTERENDE RAADSLEDEN HEEFT GESPREKKEN GEVOERD MET WETHOUDERS OVER HET WETHOUDERSCHAP

70% van de raadsleden die zich in het verleden georiënteerd hebben op het wethouderschap, heeft gesprekken gevoerd met wethouders over het wethouderschap.

Andere manieren die genoemd worden zijn de ervaring als raadslid, het verdiepen in het ambt middels het lezen van boeken of het volgen van een cursus en een sollicitatie naar het wethouderschap.

Manier van oriënteren op wethouderschap (meerdere antwoorden mogelijk)

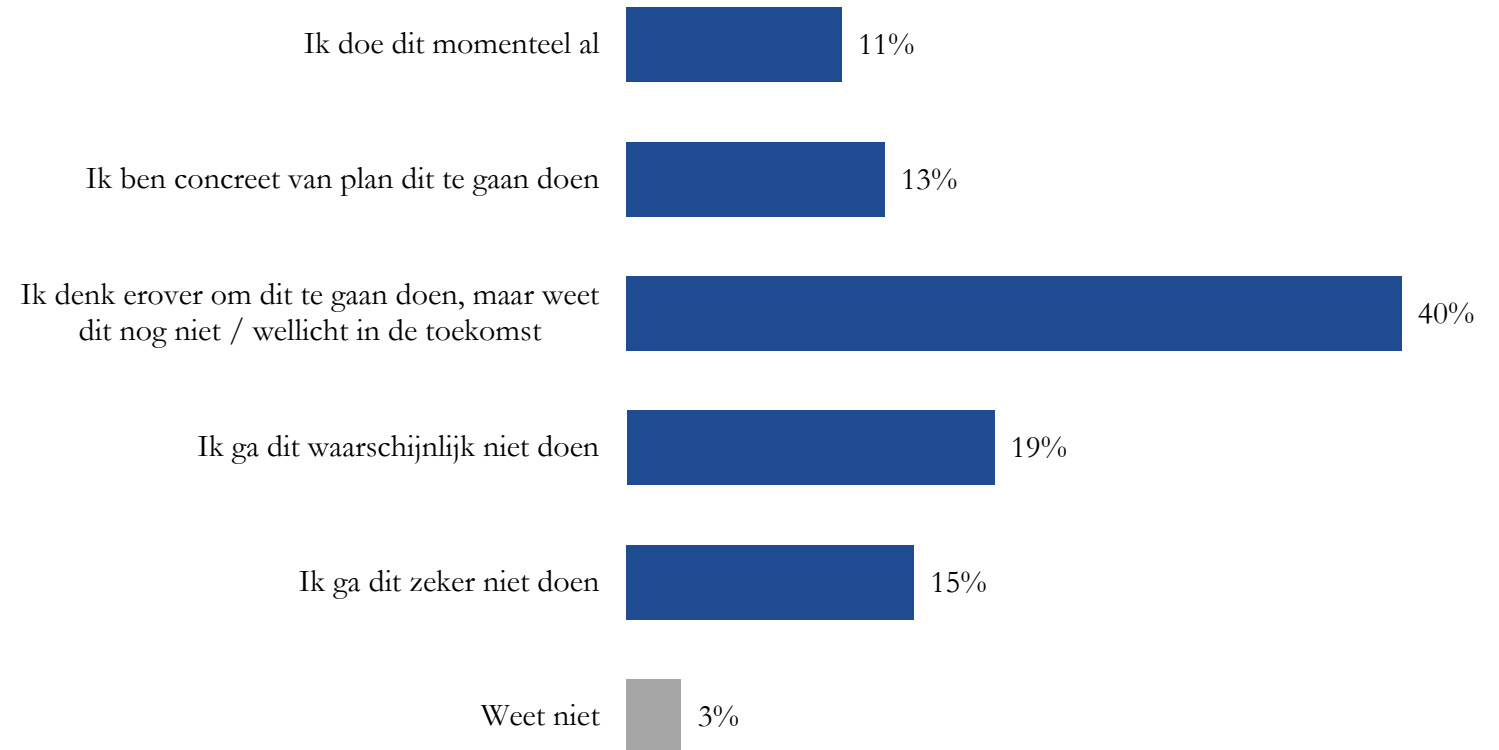

DE REDENEN EN AMBITIES OM ZICH TE ORIËNTEREN OP HET WETHOUDERSCHAP LOPEN UIT EEN

Een kwart van de raadsleden geeft aan zich momenteel al te oriënteren op het wethouderschap (11%) of dit concreet van plan te zijn (13%). Als redenen voor het oriënteren geven zij 'Ambitie en/ of interesse' en kans te hebben op het wethouderschap bij de aanstaande verkiezingen. Als redenen voor het wethouderschap worden 'iets willen bijdragen' en 'benaderd door partij' genoemd.

40% van de raadsleden denkt erover om dit wellicht in de toekomst te gaan doen. Naast de redenen die hierboven genoemd zijn geeft deze groep respondenten aan dat het afhankelijk is van de verkiezingsuitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in 2022. Ook wordt het wethouderschap door deze groep als volgende stap in de politieke carrière gezien.

Een derde van de raadsleden gaat zich waarschijnlijk niet (19%) of zeker niet (15%) oriënteren op het wethouderschap.

2. In hoeverre bent u van plan om u nu of in de toekomst te oriënteren op het wethouderschap?
2.2 Om welke reden(en) heeft u zich georiënteerd of gaat u zich oriënteren op het wethouderschap?

n=1259

Basis: alle respondenten

GESPREKKEN VOEREN MET WETHOUDERS OVER HET WETHOUDERSCHAP IS DE POPULAIERSTE MANIER VOOR RAADSLEDEN OM ZICH TE ORIËNTEREN OP HET WETHOUDERSCHAP

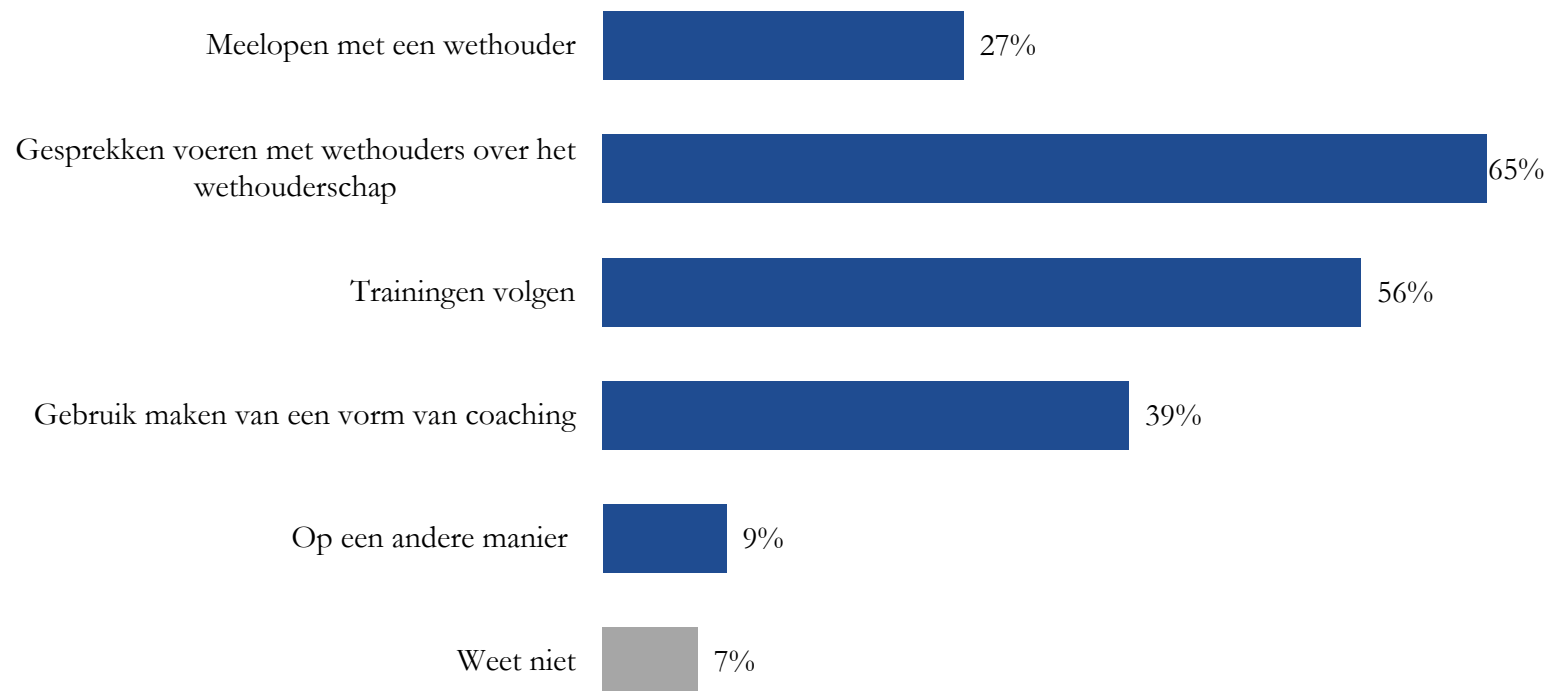
Raadsleden die zich momenteel al oriënteren, van plan zijn om zich te oriënteren of dit misschien in de toekomst willen, overwegen het vaakst het voeren van gesprekken met wethouders (65%).

Ruim de helft (56%) overweegt het volgen van trainingen en 39% overweegt gebruik te maken van een vorm van coaching.

Andere manieren die genoemd worden zijn via de partij, op ervaring en d.m.v. het lezen van boeken en volgen van cursussen.

Als we deze resultaten vergelijken met de resultaten van vraag 1.1, dan zien we dat gesprekken voeren met wethouders ook hier favoriet is. Daarnaast valt op dat alle andere manieren van oriënteren hoger scoren in vergelijking met vraag 1.1.

Manier van oriënteren op wethouderschap
(meerdere antwoorden mogelijk)

n=771

2.1. Stel u gaat zich oriënteren: Op welke manieren overweegt u om uzelf te oriënteren op het wethouderschap? Basis: alle respondenten die zich momenteel oriënteren, zich willen oriënteren of dit misschien nog gaan doen

COMPETENTIES WETHOUDERSCHAP

Om zicht te krijgen op het wethouderschap en de vraag of raadsleden zich hier geschikt voor achten, is het nuttig om te kijken naar de verschillende competenties van een wethouder. Hierna worden de verschillende competenties van een wethouder behandeld aan de hand van verschillende concrete stellingen. Per stelling hebben raadsleden ingevuld in hoeverre ze van mening zijn dat ze aan deze competentie voldoen.

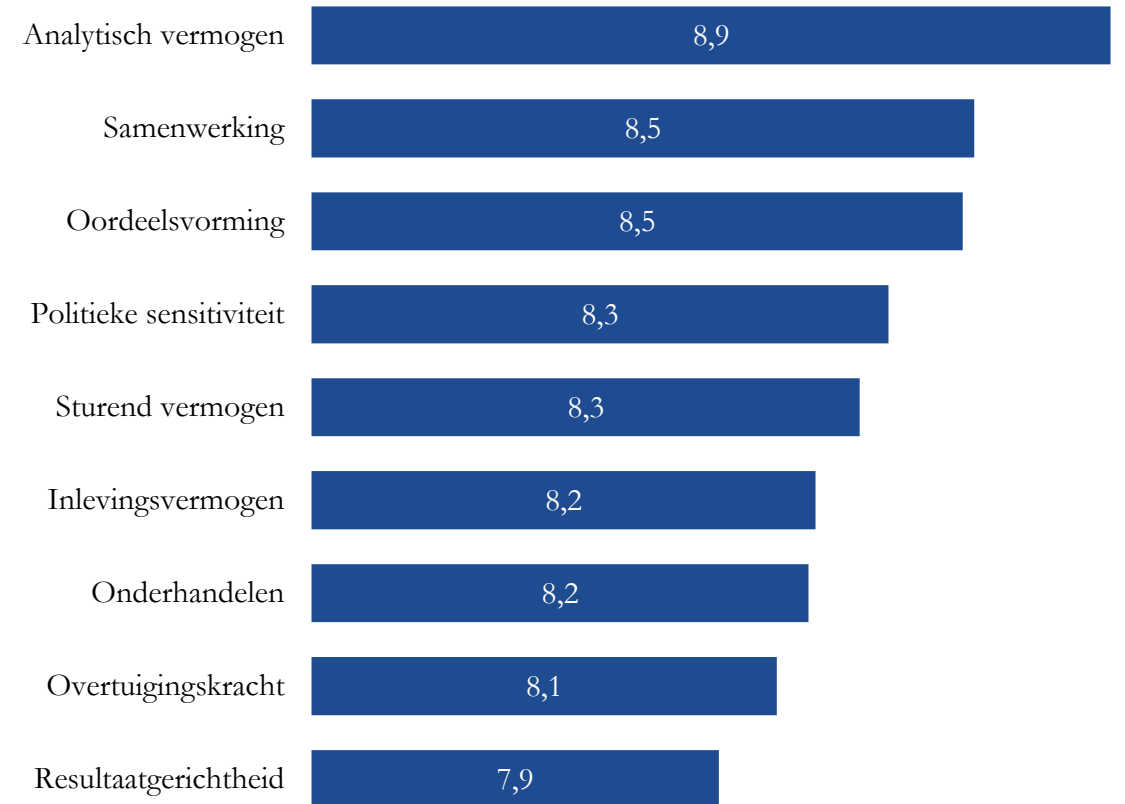
De rapportcijfers in deze rapportage zijn afgerond op één decimaal.

VERGELIJKING COMPETENTIES

Over het algemeen worden hoge waarderingen toegekend aan de verschillende competenties. Alle waarderingen per stelling komen uit op een 7,5 of hoger. Op basis daarvan concluderen we dat de ruime meerderheid van de raadsleden die zichzelf hebben geëvalueerd van mening is dat ze over het algemeen voldoen aan de competenties van het wethouderschap.

De competentie 'Analytisch vermogen' (8,9) wordt het best geëvalueerd door raadsleden zelf. 'Resultaatgerichtheid' (7,9) wordt het laagst beoordeeld.

De volgende sheets gaan dieper in op de specifieke stellingen binnen de competenties. Daarbij is de volgorde van de vragenlijst aangehouden.

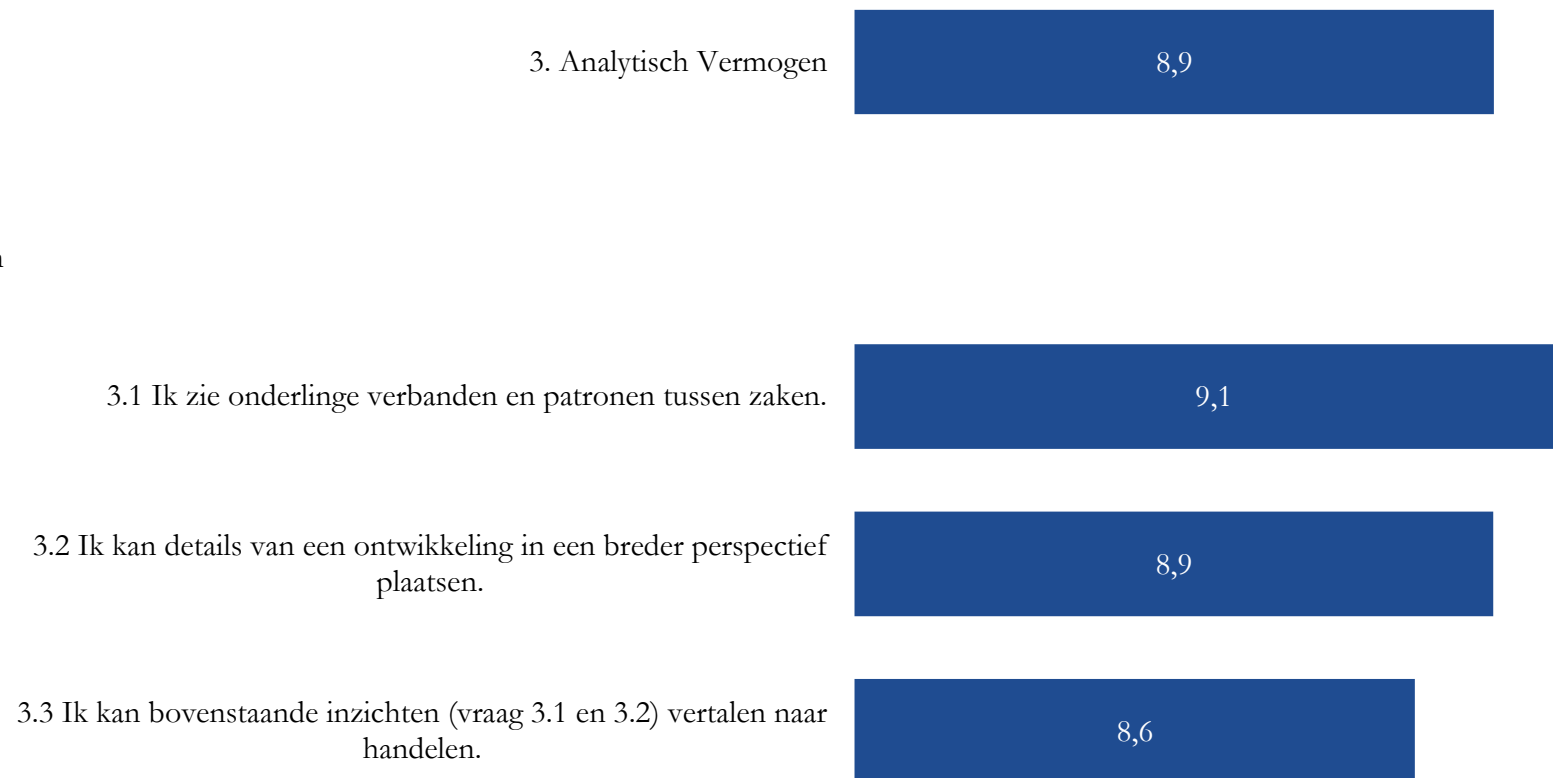

ANALYTISCH VERMOGEN

De competentie 'Analytisch vermogen' scoort het hoogste gemiddelde rapportcijfer (8,9) in vergelijking met de andere competenties.

Binnen analytisch vermogen wordt 'het zien van onderlinge verbanden en patronen tussen zaken' als hoogst geëvalueerd (9,1).

'Het vertalen naar handelen van de onderlinge verbanden en het in breder perspectief plaatsen van details' wordt als meest lastig ervaren (8,6).

3.1 Ik zie onderlinge verbanden en patronen tussen zaken.

3.2 Ik kan details van een ontwikkeling in een breder perspectief plaatsen.

3.3 Ik kan bovenstaande inzichten (vraag 3.1 en 3.2) vertalen naar handelen.

n 3.1 = 776

n 3.2 = 778

n 3.3 = 770

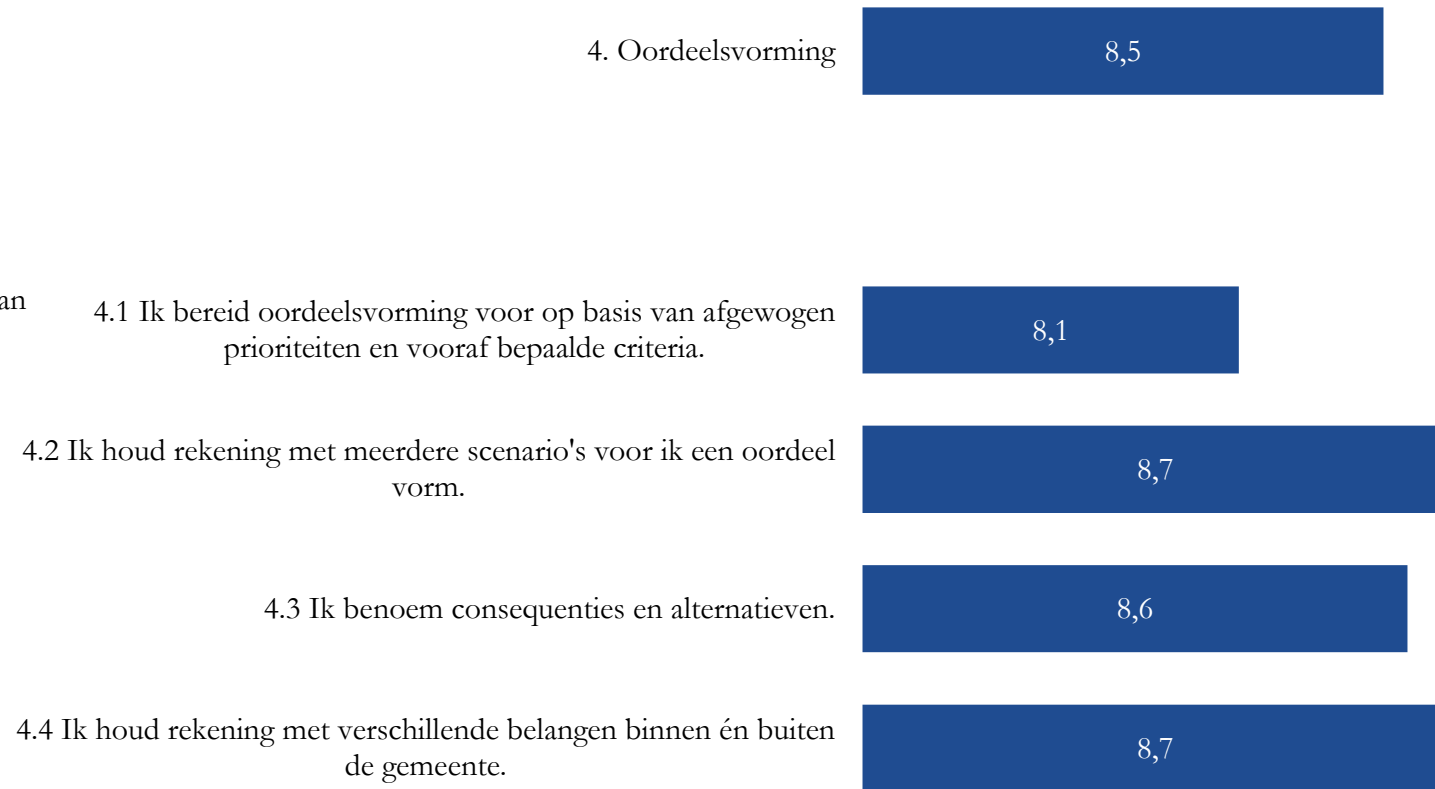
Basis: alle respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld

OORDEELSVORMING

De competentie 'Oordeelvorming' scoort gemiddeld een 8,5. Dit is een relatief hoge waardering in vergelijking met andere competenties.

Binnen deze competentie wordt 'het rekening houden met meerdere scenario's alvorens een oordeel wordt gevormd' en 'het rekening houden met verschillende belangen binnen en buiten de gemeente' als hoogst geëvalueerd (beide 8,7).

'Het voorbereiden van oordeelvorming op basis van afgewogen prioriteiten en vooraf bepaalde criteria' wordt als meest lastig ervaren (8,1) binnen deze competentie.

4.1 Ik bereid oordeelvorming voor op basis van afgewogen prioriteiten en vooraf bepaalde criteria.

4.2 Ik houd rekening met meerdere scenario's voor ik een oordeel vorm.

4.3 Ik benoem consequenties en alternatieven.

4.4 Ik houd rekening met verschillende belangen binnen én buiten de gemeente.

n 4.1 = 770

n 4.2 = 776

n 4.3 = 775

n 4.4 = 775

Basis: alle respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld

OVERTUIGINGSKRACHT

De competentie 'Overtuigingskracht' scoort gemiddeld een 8,1. Dit is een relatief lage waardering in vergelijking met andere competenties.

Binnen deze competentie wordt 'het brengen van voorstellen met enthousiasme en stelligheid' als hoogst geëvalueerd (8,6).

'Het sturen van besluitvormingsprocessen door overzicht en persoonlijke stijl' scoort gemiddeld het laagst (7,5).

In vergelijking tot de andere stellingen binnen de competenties, is het verschil tussen de stellingen binnen deze competentie relatief groot.

5. Overtuigingskracht

8,1

5.1 Ik speel met argumenten in op belangen van anderen.

8,1

5.2 Ik breng voorstellen met enthousiasme en stelligheid.

8,6

5.3 Ik stuur besluitvormingsprocessen door overzicht en persoonlijke stijl.

7,5

5.1 Ik speel met argumenten in op belangen van anderen.

5.2 Ik breng voorstellen met enthousiasme en stelligheid.

5.3 Ik stuur besluitvormingsprocessen door overzicht en persoonlijke stijl.

n 5.1 = 776

n 5.2 = 775

n 5.3 = 769

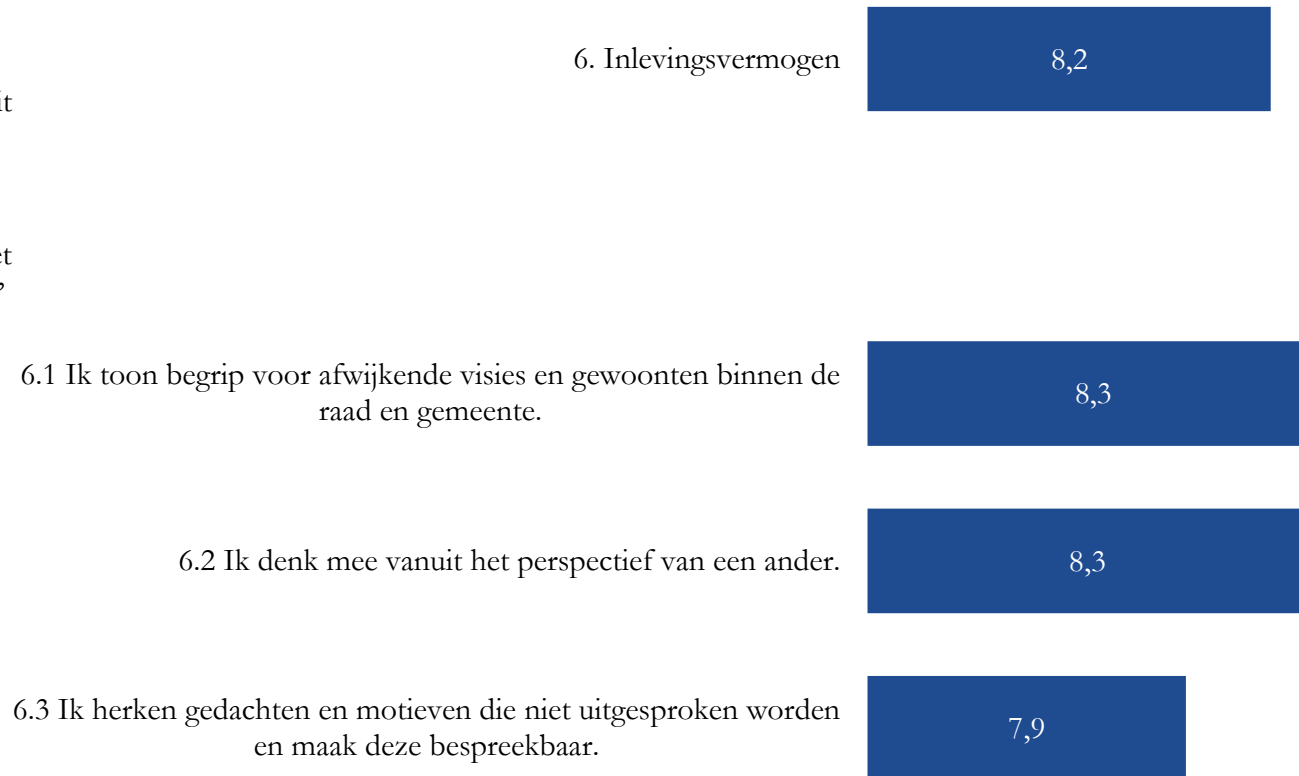
Basis: alle respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld

INLEVINGSVERMOGEN

De competentie 'Inlevingsvermogen' scoort gemiddeld een 8,2.

Binnen deze competentie wordt zowel 'het tonen van begrip voor afwijkende visies en gewoonten binnen de raad en gemeente', als 'het denken vanuit het perspectief van een ander' het hoogst geëvalueerd (beide 8,3).

'Het herkennen van gedachten en motieven die niet uitgesproken worden en deze bespreekbaar maken' wordt als meest lastig ervaren (7,9).

6.1 Ik toon begrip voor afwijkende visies en gewoonten binnen de raad en gemeente.

6.2 Ik denk mee vanuit het perspectief van een ander.

6.3 Ik herken gedachten en motieven die niet uitgesproken worden en maak deze bespreekbaar.

n 6.1 = 778

n 6.2 = 778

n 6.3 = 774

Basis: alle respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld

ONDERHANDELEN

De competentie 'Onderhandelen' scoort gemiddeld een 8,2.

Binnen deze competentie zijn de verschillen tussen de stellingen klein.

7. Onderhandelen

8,2

7.1 Ik weet mijn wensen duidelijk over te brengen aan de ander binnen de grenzen van de onderhandelingsruimte.

8,2

7.2 Ik ben in staat om een win-winsituatie te creëren door de belangen van de ander te achterhalen.

8,2

7.3 Ik ben in staat in te spelen op onverwachte wendingen en hierbij belangen bij elkaar te brengen.

8,1

7.1 Ik weet mijn wensen duidelijk over te brengen aan de ander binnen de grenzen van de onderhandelingsruimte.

n 7.1 = 774

n 7.2 = 771

n 7.3 = 772

7.2 Ik ben in staat om een win-winsituatie te creëren door de belangen van de ander te achterhalen.

7.3 Ik ben in staat in te spelen op onverwachte wendingen en hierbij belangen bij elkaar te brengen.

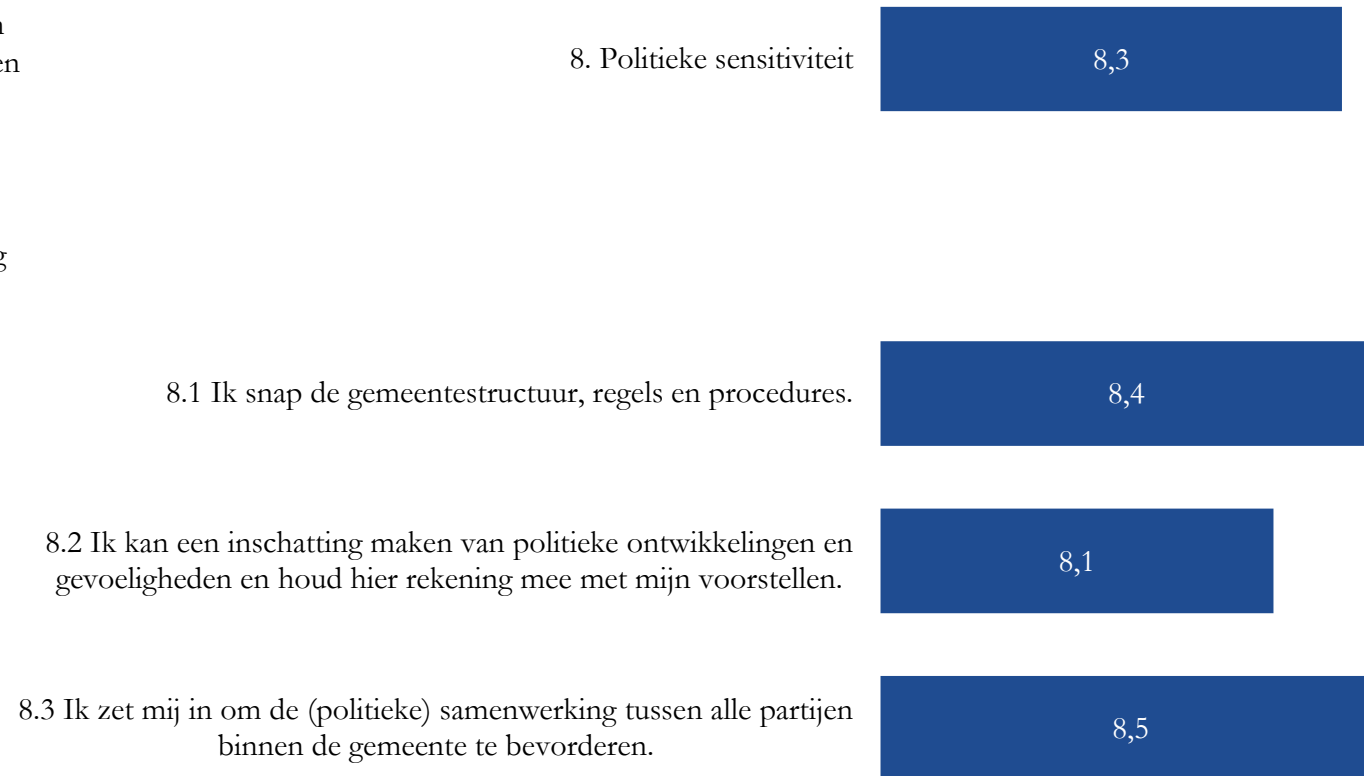
Basis: alle respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld

POLITIEKE SENSITIVITEIT

De competentie 'Politieke sensitiviteit' scoort gemiddeld een 8,3.

Binnen deze competentie wordt 'zichzelf inzetten om de (politieke) samenwerking tussen alle partijen binnen de gemeente te bevorderen' als hoogst geëvalueerd (8,5).

'Het maken van inschattingen van politieke ontwikkelingen en gevoeligheden en hier rekening mee houden in de voorstellen' wordt het laagst geëvalueerd (8,1).

8.1 Ik snap de gemeentestructuur, regels en procedures.

n 8.1 = 776

8.2 Ik kan een inschatting maken van politieke ontwikkelingen en gevoeligheden en houd hier rekening mee met mijn voorstellen.

n 8.2 = 777

8.3 Ik zet mij in om de (politieke) samenwerking tussen alle partijen binnen de gemeente te bevorderen.

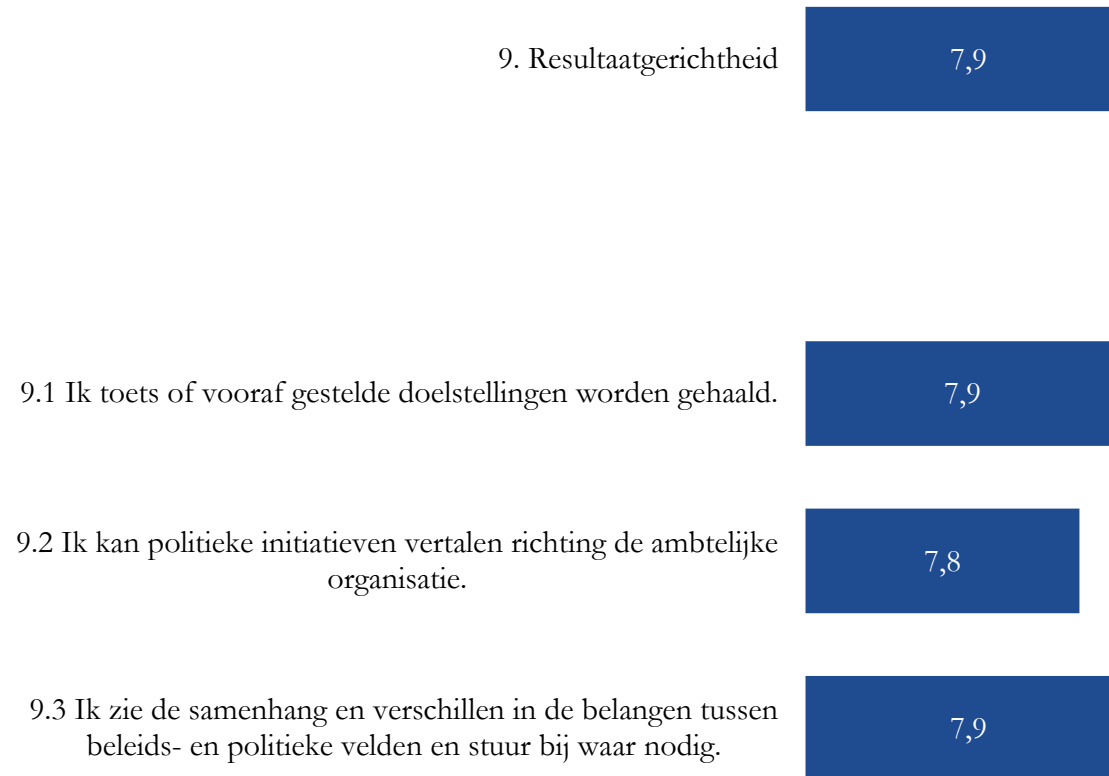
n 8.3 = 778

Basis: alle respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld

RESULTAATGERICHTHEID

De competentie 'Resultaatgerichtheid' scoort het laagste gemiddelde rapportcijfer (7,9) in vergelijking met de andere competenties.

Binnen deze competentie zijn de verschillen tussen de stellingen klein. De competentie 'Resultaatgerichtheid' is de enige competentie waarbij alle rapportcijfers onder de 8,0 gemiddeld scoren.

9.1 Ik toets of vooraf gestelde doelstellingen worden gehaald.

9.2 Ik kan politieke initiatieven vertalen richting de ambtelijke organisatie.

9.3 Ik zie de samenhang en verschillen in de belangen tussen beleids- en politieke velden en stuur bij waar nodig.

n 9.1 = 769

n 9.2 = 726

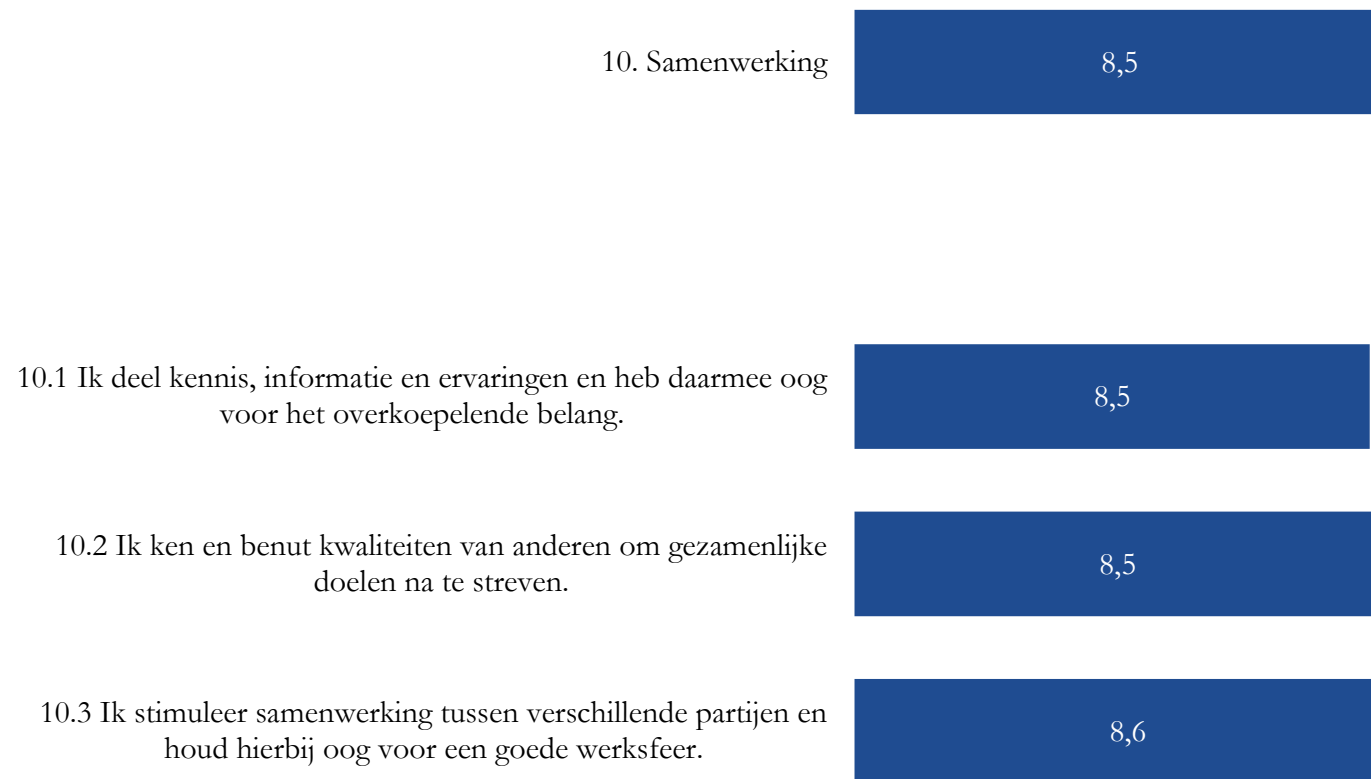
n 9.3 = 758

Basis: alle respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld

SAMENWERKING

De competentie 'Samenwerking' scoort gemiddeld een 8,5. Dit is een relatief hoge waardering in vergelijking met andere competenties.

Binnen deze competentie zijn de verschillen tussen de stellingen klein.

10.1 Ik deel kennis, informatie en ervaringen en heb daarmee oog voor het overkoepelende belang.

10.2 Ik ken en benut kwaliteiten van anderen om gezamenlijke doelen na te streven.

10.3 Ik stimuleer samenwerking tussen verschillende partijen en houd hierbij oog voor een goede werksfeer.

n 10.1 = 773

n 10.2 = 775

n 10.3 = 775

Basis: alle respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld

STUREND VERMOGEN

De competentie 'Sturend vermogen' scoort gemiddeld een 8,3.

Binnen deze competentie wordt 'het transparant zijn over de eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden' als hoogst geëvalueerd (8,8).

'Het nemen van maatregelen om het proces te kunnen volgen en het resultaat te meten zonder daadwerkelijk in te grijpen' wordt als meest lastig ervaren (7,7).

In vergelijking tot de andere stellingen binnen de competenties, is het verschil tussen de stellingen binnen deze competentie relatief groot.

11.1 Ik ben transparant over mijn eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

11.2 Ik vertaal doelstellingen naar de praktijk en durf hierbij verantwoordelijkheden over te dragen.

11.3 Ik neem maatregelen om het proces te kunnen volgen en het resultaat te meten zonder daadwerkelijk in te grijpen.

11. Sturend vermogen

8,3

8,8

8,3

7,7

11.1 Ik ben transparant over mijn eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

11.2 Ik vertaal doelstellingen naar de praktijk en durf hierbij verantwoordelijkheden over te dragen.

11.3 Ik neem maatregelen om het proces te kunnen volgen en het resultaat te meten zonder daadwerkelijk in te grijpen.

n 11.1 = 772

n 11.2 = 768

n 11.3 = 739

Basis: alle respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld

OVERHEID IN NEDERLAND

Overheid in Nederland is een Horsters no-nonsens bedrijf, dat sterk is in het raadplegen van meningen. Met een up-to-date database met beleidsbepalers in Nederland kunnen wij snel en efficiënt de landelijk/regionale meningen peilen over relevante (politieke) vraagstukken.

Onze professionele en flexibele medewerkers hebben interesse voor uw onderzoeksvraag om de beleving en inzichten vanuit de maatschappij regulier zichtbaar te maken. Door een transparant inzicht in hetgeen leeft en speelt onder burgers / bestuurders / politici, levert dit beter beleid en meer draagvlak op.

Herstraat 20
5961 GJ Horst

www.overheidinnederland.nl
info@overheidinnederland.nl
085-4860150